

Erməni terroru dünya üçün təhlükədir

Bunu mövcud faktlar da sübut edir

Ermənilər Cənubi Qafqazda köçürülmüş etnosdur

gəlmə olduqlarını başqa xristian qaynaqları ilə yanaşı erməni mənbələri də sübut edir.

Ermənilər həm də istifadə edilən toplumdur

Uzun illər regionda siyasi arbitrlər rolunda çıxış etməyə iddialı olan bəzi dövlətlərin respublikamıza bərabərhüquqlu tərəfdaş kimi yanaşmaq məcburiyyətində qalması, rəsmi Bakı ilə təzyiq və təhdid dilində danışmağın mənasızlığını dərk etməsi bu gün Azərbaycanın müstəqil siyasət yeritməsinin ən mühüm göstəricisi kimi vurğulana bilər. "Müstəqillik o deməkdir ki, ölkə tam şəkildə müstəqil siyasət apara bilsin. Ölkələr var ki, müəyyən səbəblərə görə müstəqil siyasət aparmaq iqtidarında deyildir, haradasa imkanları yoxdur, haradasa tədbirlər görülməyibdir. Azərbaycan bu baxımdan ayaq üstə çox möhkəm dayanan ölkədir. Bizim vəzifəmiz, borcumuz, bütün Azərbaycan xalqının borcu ondan ibarətdir ki, bu müsbət meyilləri daha da möhkəmləndirək" - deyər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 90 illik yubileyi ilə bağlı keçirilən tənənəli mərasimdə vurğulamışdır. Bu gün dünyada gedən mürəkkəb, ziddiyyətli proseslərə baxmayaraq, ölkə vətəndaşları əmindirlər ki, Prezident İlham Əliyevin yeritdiyi siyasət respublikanın müstəqilliyini və milli təhlükəsizliyini daha da möhkəmləndirəcək, onun inkişaf etmiş ölkələr sırasına yüksəlməsinə təmin edəcəkdir. Rusiya imperiyası Cənubi Qafqazda qüvvətlənmək və özünün gələcək işğalçılıq planlarını reallaşdırmaqdan ötrə imzalanmış Türkmənçay və Ədirnə müqaviləsinin şərtlərinə gö-

Türkmənçay müqaviləsinin təsdiq edilməsinin (1828-ci il 20 mart) ertəsi günü Rus çarı Nikolay "Erməni vilayəti" yaradılması barədə fərman verdi. 1827-ci ilin mayında Rus generalı Paskeviç Xüsusi tələbnamə əsasında ermənilər içində nüfuzə malik olan polkovnik Lazarevi (Qararos Lazaryan) öz sərəncamına alınması ilə köçürülmənin hazırlıq işlərinə başladı. O, 1827-ci il oktyabrın 19-da Təbrizə komendant təyin edildi. Rus ordularının Təbrizə hücumu zamanı (13 oktyabr) Lazarevin çağırışından rıqqətə gələn ermənilər yenə də xəyanət edərək Təbrizə darvazalarını rus ordularının üzünə açdılar. Köçürülən kasıb erməni ailələrinə kömək etmək üçün Rus dövlətinin xəzinəsindən 25 min rubl gümüş pul ayrılmışdı. 1828-ci il 26 may tarixli Gürcüstandakı baş qarargah rəisinə təqdim edilən raportda bildirilirdi: "Rusiyaya məxsus olan vilayətlərə xristianların köçürülməsi müvəffəqiyyətlə aparılır. Artıq Qarabağda 279, İrəvan vilayətində 948 ailə məskunlaşdırıldı. Polkovnik Lazarevin vədinə görə köçənlərin sayı 5 min ailəyə çatdırılmışdı. İ.Şopenin yazdığına görə İrəvandan köçürülən ermənilərdən yalnız 366 ailə (1715 nəfər) İrəvan şəhərinin özündə, 265 ailə (1110 nəfər) Naxçıvan şəhərinin özündə və 36 ailə (182 nəfər) isə Ordubad ərazisində məskunlaşdırıldı. Xaricdən köçürülən ermənilər İrəvan əyalətinin 119 kəndində, Naxçıvan əyalətinin 61 kəndində, Ordubad dairəsinin 11 kəndində yerləşdirildi. Beləliklə, İrəvan əyalətində 4559 (23568 nəfər), Naxçıvan ətrafında 2137 (10652 nəfər), Ordubad dairəsində 250 (1340 nəfər) erməni ailəsi yerləşdirildi. Nəticədə qonarda "Erməni Vilayətinə" 35560 nəfərdən ibarət erməni ailəsi köçürüldü. Rusiya çarizminin xəzinəsindən 14000 manat qızıl, 400 manat gümüş pul xərclənmişdi. Məsələn, rus tədqiqatçısı N.Smironov İrəvandan 90 min erməninin köçürülərək Azərbaycan əyalətində məskunlaşdığını yazır. 1829-cu ilin avqustunda rus qoşunları Balkan ətrafından İstanbulla hücum keçdikdə II Sultan Mahmud Rusiya dövlətinə barışıq təklif etdi. Hər iki dövlət arasında 1829-cu il sentyabrın 2-də Ədirnə sülhü bağlandı. Hər iki dövlətin sərhədinə görə Axıləkək qalası və Axıska şəhəri Rusiyaya birləşdirildi. Ədirnə sülhünün 13-cü maddəsinə əsasən, Türkiyənin işğal edilmiş ərazilərindəki ermənilər 18 ay müddətində daşınan əmlakları ilə bərabər Rusiya təbəəliyinə keçmək hüququ verilməmişdir. Bir qədər sonra M.Vladikin ermənilərin bu əraziyə köçürülməsi haqqında yazırdı: "İrəvan quberniyasında yaşayan ermənilərin 1828-1829-cu illər müharibəsindən sonra Türkiyədən bu ərazilərə köçürülmüşlər". Hesabla Komissiyanın sayına görə, Osmanlı dövləti torpaqlarından 84 mindən çox erməni və yunan köçürüldüyü məlum olur.

Tam qətiyyətlə demək olar ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularının adlarının əbədləşdirilməsi, onların fəaliyyətlərinə qiymət verilməsi məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişindən sonra mümkün olmuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü ilin 15 iyununda Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçilməsi isə ölkədə qanunçuluğun, hüquq qaydalarının bütün sahələrdə möhkəmlənməsini təmin etməklə yanaşı, qanunverici orqanın cəmiyyətdəki nüfuzunu qaldıraraq, onun təşəkkülünə, ölkənin ictimai-siyasi həyatının sabitləşməsinə, habelə milli parlamentarizm ənənələrinin inkişafına böyük zəmin yaratmışdı. Ali Sovetin Sədri seçildikdən sonra Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev AXC barədə demişdir: "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi 1918-ci ildə yaranmış ilk Azərbaycan Demokratik Respublikasının ənənələri əsasında müasir tələblərlə, dünyada gedən proseslərlə bağlı olaraq təmin olunmalıdır. Bu sahədə mən daim çalışacağam və heç kəsin şübhəsi olmasın ki, ömrümün bundan sonrakı hissəsini harada olursa-olsun, yalnız və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişafına həsr edəcəyəm. Azərbaycan Respublikası, bundan sonra onun başına nə gəliрсə-gəlsin, müstəqilliyini itirməyəcək, yenidən heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayacaq, heç bir başqa dövlətin əsarəti altına düşməyəcəkdir".

Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanılacağı və inkişaf etdiriləcəyi ilə bağlı verdiyi bu vədini

praktik olaraq gerçəkləşdirmiş, sabit dövlətçilik ənənələri yaratmış, respublikamızı davamlı inkişaf yoluna çıxarmış lider kimi xalqın qəlbində yaşayır və rəğbətə anılır. Bu gün istər Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradıcılarının, istərsə də ulu öndər Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik məsələləri ilə bağlı arzuları Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla gerçəkləşdirilir. Ölkə iqtidarının xalqın dəstəyinə arxalanması, hər bir məsələdə milli maraqları önə çəkməsi sayəsində Azərbaycanın daxili və xarici siyasəti dövlətin marağı və təhlükəsizliyinə qarşı yönələn istənilən təhdidə çevik müqaviməti təmin edir.

rə erməniləri tez bir vaxtda İran və Osmanlı imperiyası ərazisindən bütöv şəkildə Şimali Azərbaycan ərazisinə köçürməyə başladı. Rusiya və İran arasında bağlanmış Türkmənçay müqaviləsinin 15-ci maddəsinə görə Rus çarizminin təkidi ilə İran ərazisində yaşayan ermənilər tam şəkildə Azərbaycan ərzisinə köçürülməsi rəsmiləşdirildi. 1829-cu il sentyabrın 2-də Osmanlı ilə Rusiya arasında imzalanmış Ədirnə sülhünün 13-cü maddəsinə görə Osmanlı torpaqlarında yaşayan ermənilərin hamılıqla Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi rəsmiləşdirildi. Ermənilər bu ərazinin yerli əhalisi deyil,

sentyabrın 2-də Ədirnə sülhü bağlandı. Hər iki dövlətin sərhədinə görə Axıləkək qalası və Axıska şəhəri Rusiyaya birləşdirildi. Ədirnə sülhünün 13-cü maddəsinə əsasən, Türkiyənin işğal edilmiş ərazilərindəki ermənilər 18 ay müddətində daşınan əmlakları ilə bərabər Rusiya təbəəliyinə keçmək hüququ verilməmişdir. Bir qədər sonra M.Vladikin ermənilərin bu əraziyə köçürülməsi haqqında yazırdı: "İrəvan quberniyasında yaşayan ermənilərin 1828-1829-cu illər müharibəsindən sonra Türkiyədən bu ərazilərə köçürülmüşlər". Hesabla Komissiyanın sayına görə, Osmanlı dövləti torpaqlarından 84 mindən çox erməni və yunan köçürüldüyü məlum olur.

Lakin 1831-ci il aprelin 24-də qraf Paskeviçin adına verilmiş Əlahəzrətin buyuruğunda Türkiyə vilayətindən köçürülmüş xristianlar, yəni erməni və yunanlardan ibarət 14 mindən çox ailə (90 min nəfərə qədər) üçün 380min gümüş pul Rus dövlətindən ayrıldığı bildirildi. İ.Şopenin apardığı aiyahyaalmanın nəticələrinə görə, 1828-1829-cu illər Rus-Türk müharibəsindən sonra "Erməni vilayəti" nə Türkiyədən 21666 nəfər (3682 ailə) erməni, 324 nəfər (67 ailə) yezidi kürd köçürülmüşdür. İ.Şopenin 20-ci ildən ibarət əlyazmasında siyahıyaalmanın nəticələri 1852-ci ildə çap edilən "Erməni Vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirilməsi dövrünün tarixi abidəsi"ndə müharibədən sonra "Erməni Vilayəti"ndə mövcud olmuş 752 kənddən 521-i İrəvan əyalətinə, 179-u Naxçıvan əyalətinə, 52-si isə Ordubad dairəsinə aid idi. Siyahıyaalmanın nəticələrinə görə, köçürülməyəcək vilayətdə 81749 nəfər müsəlmanın isə 25151 nəfər erməni qeydə alınmışdı. 1832-ci il siyahıyaalınmasına görə, İrəvan əyalətindəki kəndlərdən 463-də müsəlmanlar (Azərbaycan türkləri), 98-də ermənilər, 63 kənddə isə azərbaycanlılar və ermənilər qarışıq yaşayırdılar. Beləliklə, erməni köçkünlər boşaldılmış 126 azərbaycanlı kəndində, azərbaycanlıların yaşadığı 70 kənddə, 22 qarışıq və 47 erməni kəndində məskunlaşmışdı.

N.Şavrov yazırdı ki, rəsmi köçürülən 124 min nəfər erməni ilə yanaşı, qeyri-rəsmi şəkildə köçənlərdə çox olmuşdur və ümumiyyətlə köçürülənlərin sayı 200 min nəfərdən xeyli artıqdır. N. Şavrov qeyd edir ki, XIX əsrin əvvəllərində Cənubi Qafqazda yaşayan 1.300.000 erməninin bir milyondan çoxu yerli əhali deyil, onları bura biz köçürüb getirmişik. XIX əsrin 20-30-cu illərindən başlayaraq Cənubi Qafqazın etnik xəritəsində yeni toplum erməni toplumu peyda oldu.1988-ci ildə azərbaycanlıların keçmiş İrəvan xanlığı ərazisindən-İndiki Ermənistan adlanan bölgədən deportasiyası başa çatdı.

Azərbaycan toponimləri tamamilə "erməniləşdirilir"

Azərbaycan toponimləri tamamilə "erməniləşdirilir". Belə demək olar ki, ermənilər özlərinə saxta "tarix" yaradırlar. Tarixi həqiqət buna deməyə lazım bilir ki, ermənilər Cənubi Qafqaza gəlmə-köçürülüb gətirilmə etnosudur. Onların əcdadları hesab olunan tayfalar təqribən e.ə. I minilliyin ortalarında Fərat çayının yuxarılarında peyda olmuşlar. Onlar bu əraziyə Balkan yarımadasından köçüb gəlmişlər. Ermənistanda Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra 1935-ci ilədək orada 190-dan çox azərbaycanlı yaşayış məntəqəsinin adı dəyişdirilmişdir. 1988-ci ilin avqust ayına-dək İndiki Ermənistan adlanan ərazisində 521 türk mənşəli yaşayış məskəninin adı dəyişdirilmişdir. Ermənistan AS-nin 1991-ci il 9 aprel fərmanı ilə azərbaycanlılara məxsus 90 məntəqənin adı dəyişdirilib. Ümumiyyətlə, son dövrdə 667 toponim dəyişdirilmiş 1918-ci il mayın 29-da Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti xalqın iradəsini nəzərə tutma-

dan, güclü dövlətlərin təzyiqi ilə öz ərazisində paytaxtı qədim Azərbaycan şəhəri İrəvan olmaqla erməni dövləti yaradılmasına razılıq verdi. Ermənilər və onların Moskvadakı himayəçiləri Azərbaycan dövlətinə qarşı gələcəkdə yeni ərazi iddiası sürmək üçün "zəmin" hazırladılar. Buna qismən də olsa nail oldular və 1923-cü ilin iyulun 7-də Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti yaradıldı. Nəticədə 1988-ci ildən bu qondarma vilayətdə erməni separatizmi baş qaldırdı ki, bunun acı nəticəsini 30 il Azərbaycan xalqı çəkməli oldu. Yalnız 44 günlük Vətən Müharibəsi ilə erməni terroru-separatizmi məhv edildi və qəsb edilən əraziləri-miz azadlığına qovuşdur.

Bəşəriyyətin rahatlığı erməni terrorunun tamamilə sradan çıxarılmasından keçir

Tarixi həqiqət bunu deməyi əsas verir ki, ermənilər Cənubi Qafqaza köçürülüb gətirilmə etnosudur. Ermənilərin Qərbi Azərbaycan (İndiki Ermənistan adlanan ərazi) torpaqlarına köçürülməsi və bu torpaqlarda onların gəlmə olmaları özəli yurdlarının olmaması əsas səbəbdir. Rus çarizmin erməniləri köçürməkdə məqsədi İran və Türkiyə sərhədlərində möhkəmləndirilmiş xristian zolağı yaratmaq və həmin dövlətlərə qarşı gələcək işğallarda ermənilərdən yene bir vasitə kimi istifadə etmək idi. XX əsrin əvvəllərində xarici ölkələrdən ermənilərin köçürülməsi, sayının bir milyona çatması bölgədə demokratik vəziyyətin tamamilə dəyişməsinə gətirib çıxardı. Erməni daşnak avantüristlərinin "böyük Ermənistan" xülyasının həyata keçirmələri ilə bağlı yalançı təbliğatları Qafqaz bölgəsində milli qırğınların başlanmasına gətirib çıxardı. Bu qırğınlar 1905-1906-cı illərdə Bakı, Naxçıvan, İrəvan, Zəngəzur və Cənubi Azərbaycanda davam etmişdir.

Erməni terror təşkilatına qoşulmağa səslənən intibahnamələr yayılmağa başlamışdır. İntibahnamədə azərbaycanlılara qarşı birlikdə mübarizə etmək məqsədilə erməni terror təşkilatına qoşulmağa çağıran vərəqlər yayılırdı. Əgər təşkilata qarşı çıxılısaydı, hədə-qorxu gəlirdilər. Senator Kuzminski yazırdı: "Görünür, ermənilərin bu cür fitnəkar fəaliyyəti müsəlman dünyasında geniş yayılmışdır". Ermənilərin hədələyici intibahnamələri və onlara mü-

səlmanların mənfi cavabları İskəndəriyyədə fars dilində çap olunan "Cohrənuma" jurnalının nömrəsinin birində dərc edilmişdir. 20-21 fevral 1905 -ci ildə İranın müsəlman əhalisinə qarşı "Daşnaksutyun" beynəlxalq erməni terror təşkilatının idarə etdiyi erməni quldur qrupları özlərinin insanlığa yaraşmayan çıxışları ilə vəhşiliklər, qırğınlar törətmişlər. Dinc sakinlərin qəddarcasına öldürülməsi şahidləri dəhşətə gətirmişdir. O vaxtlar "Kavqaz" rus qəzetinin yarısında bu qətləri "Parisdə" və ya "Venesiya"da çap edilmiş erməni dərsliklərindən təbiiyə almış adamlar törətmişlər. Bu kitabların müəllifləri öz şagirdlərini bəşəriyyətə qarşı gələcək cinayətlərə sanki qabaqcadan proqram-

laşdırırdılar. Adı çəkilən rus qəzetinə görə çap olunan həmin dərsliklərdə vurğulanırdı ki, tanrı erməni xalqını sivilizasiyanı və xristianlığı yaymaq üçün vasitəçi seçmişdir. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev bu hadisəni belə qiymətləndirmişdir: "Saxtalaşdırılmış erməni tarixi gənc ermənilərin şovinist ruhunda böyüməsinə zəmin yaratmaq dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırılırlar. Böyük humanist ideallara xidmət verən Azərbaycan ədəbiyyatı və mədəniyyəti ruhunda təbiiyə olunmuş yeni nəslimiz ekstremist erməni ideologiyasının təqiblərinə məruz qalır. Azərbaycan xalqının mədəniyyətinə, milli qüruruna və mədəniyyətinə yönəlmiş böhtanlar siyasəti və hərbi təcavüz üçün ideoloji zəmin yaradır".

11 may 1905-ci ildə Bakıda 5 erməni terrorçu Qafqaz xalqları arasında dostluq əlaqələri yaratmaq zəmində çıxış edən knyaz M.A.Nakasidzeni və Q.Takayşvilini qətlə yetirdilər. Elə həmişə baş verən gün general Alixanov da öldürülmüşdür. O dövrün məlumatına istinadən qatillərdən biri Dro ləqəbli Drastamat Kanayan idi. Bu hadisələrdən əvvəl Dro Zəngəzur bölgəsində müxtəlif erməni quldur dəstələrinin daxilində türklərə, kürdlərə, azərbaycanlılara qarşı qırğınlarda yaxından iştirak etmişdir. "Dasnaksutyun"un terrorçuları tərəfindən qətlə yetirilənlərin siyahısında göstərilir: "Qəza rəisləri Pavlov Nessanski, Boquslavski, vitse qubernator Andreyev, polkovnik Bukov və b. "Bütün bu kimi faktlar bir daha təsdiq edir ki, ermənilər bölgəyə köçürüldükləri gündən əsas fəaliyyətləri dinc insanları terror vasitəsi ilə qətlə yetirmək olub. Bu xislətləri üzərindən on illər keçsə də dəyişməyib. Bu gün də erməni terrorçuları dünyanın müxtəlif bölgələrində, o cümlədən Azərbaycanın ərazilərində terror aktları həyata keçirməyə çalışırlar. Düzdür 44 günlük Vətən müharibəsi ilə əksər terrorçu ermənilər məhv edildi, bir qismi isə Müzəffər Azərbaycan əsgəri tərəfindən həbs edilərək ədalət məhkəməsinə verildi ki, hazırda onlar öz layiqli cəzalarını çəkməkdədirlər. Təbii ki, yene də terrora əl atacaqlarsa, yene də ermənilər ciddi şəkildə cəzalanacaqlar. Yene dəmir yumruğumuz yerindədir.

İ.ƏLİYEV